

คำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพ

โดยที่การสืบพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่คู่ความกล่าวอ้างจะต้องกระทำ
อยู่ในประเด็นแห่งคดี การกำหนดประเด็นข้อพิพาทที่ต้องตั้งจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาพิพากษา
อรรถคดี และนอกจากการกำหนดประเด็นข้อพิพาทที่ต้องตั้งแล้ว การกำหนดวันนัดพิจารณาให้มี
ความเหมาะสมในแต่ละคดีก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้ศาลบริหารจัดการ
เวลาซึ่งมีอยู่จำกัดไม่ให้เกิดการสูญหายไปกับกระบวนการสืบพยานหลักฐานที่ฟุ่มเฟือย ดังนั้น การชี้สองสถานในคดีแพ่ง
การตรวจพยานหลักฐานในคดีอาญา การแจ้งประเด็นข้อพิพาทในคดีผู้บริโภค และการกำหนด
วันนัดพิจารณาที่เหมาะสม จึงเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ต้อง รัดกุม รวดเร็ว
มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประธานศาลฎีกา
จึงออกคำแนะนำ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เพื่อให้การชี้สองสถานในคดีแพ่ง การตรวจพยานหลักฐานในคดีอาญา การแจ้ง
ประเด็นข้อพิพาทในคดีผู้บริโภค และการกำหนดวันนัดพิจารณาเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ
และมีมาตรฐานเดียวกัน ผู้พิพากษาผู้รับผิดชอบในราชการศาลชั้นต้นอาจจัดให้มีผู้พิพากษาที่มี
ประสบการณ์และมีความเข้าใจในการบริหารจัดการคดีเป็นองค์คณะในการชี้สองสถาน การตรวจ
พยานหลักฐาน การแจ้งประเด็นข้อพิพาท และการกำหนดวันนัดพิจารณา ก่อนที่จะมีการจ่ายสำนวน
ให้แก่องค์คณะผู้พิพากษาใดเพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้นก็ได้

ข้อ ๒ ก่อนการชี้สองสถาน การตรวจพยานหลักฐาน หรือการแจ้งประเด็นข้อพิพาท
ศาลพึงศึกษาคำคู่ความ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายตลอดจนพยานหลักฐานที่คาดว่าคู่ความแต่ละฝ่าย
จะนำสืบ

ข้อ ๓ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งที่ต้องใช้วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น
ซึ่งไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นที่ไม่ต้องชี้สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๒
ศาลพึงชี้สองสถานทุกคดี

การงดชี้สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๒ (๖) พึงให้
เหตุผลประกอบด้วย

ในวันขึ้นสองสถาน ศาลพึงสอบถามคู่ความถึงพยานหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการสืบพยานตามประเด็นข้อพิพาทนั้น ๆ เพื่อกำหนดวันนัดสืบพยานให้เหมาะสม

ข้อ ๔ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ ศาลพึงกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานทุกคดี

ในการตรวจพยานหลักฐาน ศาลพึงสอบถามแนวทางการเสนอพยานหลักฐานของคู่ความแต่ละฝ่าย ความเกี่ยวข้องกับประเด็น และความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้าง รวมทั้งข้อเท็จจริงที่รับกันได้โดยไม่ต้องสืบพยาน เพื่อกำหนดวันนัดสืบพยานเท่าที่จำเป็น

ข้อ ๕ ในคดีผู้บริโภคที่จำเลยให้การต่อสู้ ศาลพึงแจ้งให้คู่ความทราบถึงประเด็นข้อพิพาท ภาระการพิสูจน์ในแต่ละประเด็น และลำดับก่อนหลังในการสืบพยานหลักฐานของคู่ความแต่ละฝ่ายโดยละเอียดชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีของคู่ความ

ข้อ ๖ ก่อนกำหนดวันนัดสืบพยาน ศาลพึงสอบถามถึงการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพื่อการสืบพยานในบางเรื่อง เช่น การสืบพยานเด็ก การสืบพยานโดยการประชุมทางจอภาพ การทำแผนที่พิพาท และกำหนดหน้าที่หรือวิธีการดำเนินการดังกล่าวให้คู่ความปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถสืบพยานได้ตามกำหนดนัด

ข้อ ๗ ในคดีแพ่งและคดีผู้บริโภค ศาลพึงส่งเสริมให้คู่ความดำเนินการสืบพยานหลักฐานไปตามวิธีการที่คู่ความตกลงกัน เพื่อให้การสืบพยานหลักฐานเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๐๓/๒ เช่น วิธีการส่งบันทึกถ้อยคำแทนการซักถามพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๐/๑

ข้อ ๘ ศาลพึงกำหนดจำนวนวันนัดสืบพยานหรือวันนัดพิจารณาให้เหมาะสมตามแนวทางในคู่มือสำหรับบุคลากรในการนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ดิเรก อิงคนินันท์
(นายดิเรก อิงคนินันท์)
ประธานศาลฎีกา